

Anam mná

le Pádraic Breathnach
(Píosa as a leabhar nua *Ingne Dearga Dheaideo*)



Deireann daoine linn go bhféadfaimis gasúr eile a bheith againn, ach ní réitíonn an chaint sin chor ar bith liom. Táim bunáite ceathracha bliain d'aois, agus sílim go mbeinn róshean; bheadh faitíos orm, cé go raibh i gceist againn an chéad uair an dara gasúr a bheith againn.

Pé ar bith é, ní réiteodh gasúr nua ár gcás. Tá gasúr básaithe, gasúr a dtugamar beatha agus grá di.

Arbh agairt ó Dhia é faoi muid a bheith in éindí chomh fada gan cuing an phósta a dhul orainn, faoi muid a bheith ag fuireach go mbeimis réidh? Cé gur smaoineamh é sin a ndéanfainn magadh faoi tráth, a ndéarfainn é a bheith seafóideach, ní fhéadaim é a chur as mo cheann anois. Brian is mé féin, bhíomar inár leannáin mheánscoile ach go ndeachamar ar ball ar ár mbealaí féin i ngeall ar ár n-uaimhianta gairme go dtí gur chasamar ar a chéile arís agus go ndeachamar chun cónaithe le chéile agus gur cheannaíomar an teach mór seo ar gheall le teachtaireacht ó Dhia chugainn é, dar linn, an chaoi a dtáinig sé ar an margadh.

Áras Seoirseach dhá urlár, mar a fheiceann tú, siléar nó íoslach faoi, seandacht agus stair ag gabháil leis, ascaill fhada go dtí é, fáibhilí móra maorga ó gheata go bán, é ar chnocán aoibhinn i ngar do shráidbhaile álainn. Suíomh níos deise ní raibh ann, scór míle ó lár na hardchathrach. Agus cé go raibh droch-chuma go maith air, toisc é a bheith

bánaithe le píosa, mheall an dá fhuinneog mhóra Fhrancacha láithreach muid, arae chonaiceamar gur scal an t-uafás solais isteach tríothu, agus is duine é Brian, agus mise freisin, ar breá linn an t-athchóiriú.

Tráthnóna i ndiaidh tráthnóna, deireadh seachtaine i ndiaidh dheireadh seachtaine, bhíomar ar ár mbionda ar nós béabhar ag stróiceadh amach idir sheanbhrait urláir is seantaipéisí balla, idir sheanspiaraí adhmaid is phéint is vearnais, muid ag imeacht ó sheomra go seomra; ón seomra fáiltithe go dtí an seomra suite go dtí an seomra bia, go dtí na seomraí leapan, á gcóiriú amach ar a mbealach suntasach féin.

Aislingí go leor againn. Chruthaíomar oifig is stiúideo nua; chuireamar caoi ar na cróite agus ar na stáblaí; na seancheapóga blátha, an clós agus an bán, thugamar chun foirfeachta arís iad.

Nuair a bheadh chuile shórt ina shea, bheadh áilleacht mhór ann, earrach, samhradh, fómhar, agus geimhreadh. Agus bheadh cúram orainn, beirt ghasúr áille – buachaill agus cailín – ag spraoi, ag dreapadh na gcrann agus ag imirt folach bhíog.

B'iontas liom a éasca is a thosaíos ag iompar ón uair a shantaíos sin. Bhínn ag tógáil an phiolla, agus óir go gcomhairlíte nár chóir a dhul ag iompar de dhoirte dhaire theis a bheith air sin, bhain Brian úsáid as coiscín

ar feadh achair.

Ní fhéadfainn a chreistiúint a ríméadaí is a bhíos go rabhas ag iompar. Ba mheasa mé ná buinneán óg agus d'fhógraíos an dea-nuaíocht do Bhrian ar an gcaoi ba rómánsúla: thugas cuireadh amach go dtí trá Chill Iníon Léinín dó. Chuamar amach sa charr, cé go raibh brath agam an chéad uair a dhul ar an traein.

Bhíos gléasta i ngúna fada scuabach, a réitigh le mo chuid gruaige fada scuabaí, agus bhí tamall caite againn ag spaisteoireacht, lámh ar láimh, cosnochta ar an trá, muid ag cur ár gcos sa ghaineamh agus san uisce, nuair a threoraíos ar ball é le dhul a shuí ar phlásóg aerach féir.

"Tá nuaíocht agam dhuit," a dúras.

Rinneas meangadh glé leis. Ansin shíneas boiscín beag chuige ina raibh teidí bídeach agus nóta beag: 'Haigh, a Dheaide'. Ní dhéanfaidh mé dearmad go deo ar an solas a tháinig ina shuíle. Rug sé barróg orm, phógamar a chéile, ba mheasa ná déagóirí muid. D'fháisceamar.

"Ná fáisc róchrúa anois mé," a dúras go magúil.

Bhí báid ar an bhfarraige, bhí faoileáin ag faoileáil, bhí aoibhneas san aer; bhéarfaí ár leanbh sa nead ba chompóirtí.

(Breathnach, P., Ingne Dearga Dheaideo, Cló Iar-Chonnachta, Indreabhán, 2005, 9-11)

Muisiriúin

le Nuala Rua Ní Dhómhnaill

Ba mhaith liom bheith im' mhuisiriún,
óm baithis síos go dtí bundún
im chlár nimhe, ag fógairt oilc,
ag bagairt bháis do shlua an tsuilt.

Do bheinn chomh dúr le taobh an chlaí,
fuarspreósach, modartha,
diomhaoín,
púiciúnta, iomlán faoi neamhshuim
ar bhuartha daoine, is ar a maoin.

Bheadh craiceann thais orm,
sleamhain, slím
é cruaidh is bog san am chéanna.
D'fhásfainn ar bhualtrach bó is ar chrainn
ag sú an mhaitheasa astu go ciúin.

D'fhásfainn san oíche i ngan

fhios
don saol maith mór, do lucht an eolais.

Do bheinn níos lú ná tor nó craobh
ach phéacfainn suas thar phaiste sméar.

D'fhásfainn gan mhairg ar ghach a d'éag.

Do shúfainn tríothu go dtín' bpréamh,
go sroisfinn síos go dtí créafóig
is stopfainn ann is thabharfainn póg

don mbás, don bhfuarbholadh ceobhráin,
don mheath, don néal, don bhfeóchadán,
don dtairsíocht fuar is don bhfliuchán
don drúcht millteach, don sú sileáin.



Nuala Rua Ní Dhómhnaill.



Joe Steve Ó Neachtain.

Bid

Joe Steve Ó Neachtain

Ní dheacha tada in aisce leatsa a Bhid,
Ná linne,
O dhág an bás
Mar athair againn thú
Ag baint slí na beatha
As cré dhubh na talún.

Ach mhúin tú dhúinn

Gur uaisleacht é
Láimh a chroitheamh
Leis an láí
Agus gur saibhreas é
Glór binn béil
Ag aithris sgéil
O ghlúin go glúin.

Crua a d'oibrigh do linnse
Ach bródúil,
Gurbh é an deoir allais
An deoch ba mhilse
Is sibh ag biorrú
Cocaí is cruacha

In aghaidh scéin
An ghorta mhóir.

O phunt go punt
A chruinnigh tú
Luach do chontra
Is níor iarr do nádúr
Ach deoch fíor uisce
Sa teach ceann tuí
Sul má ghlaoigh an chuach
Arais ort go dtí suaimhneas
Gháirdín Phárrthais.